

4. cvičení

KET / RJTD

ZS 2016/17

Základní nástroje řízení jakosti

4 Histogramy

4 Histogramy

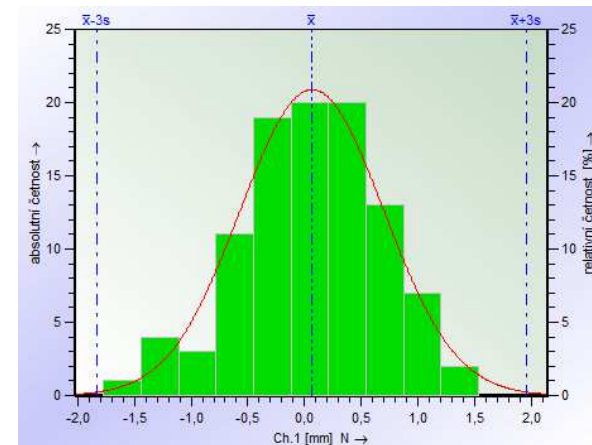
- grafická podoba naměřených dat
- histogram četností je znázornění tabulky rozdělení četností pomocí sloupcového grafu**
- umožňuje pozorovat určité rysy, které jsme jen velmi obtížně schopni zjistit z jednoduché tabulky – rozdělení hustoty ppsti, odlehle hodnoty, ...

Př.: Jaké rozdělení ppsti mají data v následující tabulce?

0,131	-0,747	-0,342	-0,102	1,011	-0,599	0,989	-0,332	0,352
-0,669	0,361	-0,01	-0,073	0,424	1,031	0,259	0,153	-0,167
0,395	0,548	-0,044	1,06	-0,359	0,213	-0,701	1,128	-0,934
-1,346	0,187	-0,509	-0,325	-0,216	0,475	0,713	0,606	0,24
0,788	0,272	-0,422	0,502	0,361	0,788	0,126	-0,647	-0,145
-1,695	1,528	0,723	-0,092	-0,373	-0,657	0,199	0,902	-0,138
-0,269	1,438	0,96	-0,871	0,536	0,495	-0,08	0,701	0,868
0,669	-0,126	0,827	0,17	0,226	-0,112	-0,272	-0,002	0,291
-0,917	0,175	0,781	-1,113	-0,148	0,158	-0,034	-0,034	0,461
0,817	-1,414	-0,706	-0,706	-0,405	-0,531	0,432	-1,14	0,099

4 Histogramy

- jak je vidět z následujícího histogramu, **jedná se o .....rozdělení**

4 Histogramy

- osa **x** – kvalitativní hodnota sledované vlastnosti
- výška sloupců (osa **y**) znázorňuje četnosti hodnot v jednotlivých třídách (absolutní nebo relativní četnost)
- spojitost znaku je vyjádřena tím, že se sloupky vzájemně dotýkají
- tvár vypovídá o výrobním procesu a jeho způsobilosti
- vypovídá o rozdělení pravděpodobnosti sledovaného znaku

4 Histogramy

Určení počtu tříd

- každá hodnota musí být jednoznačně zařazena do určitého intervalu
- optimální počet tříd 8 - 20, aby žádná třída nebyla prázdná a žádná hodnota nebyla nezařazena

- existují různé vzorce:

$$R = X_{\max} - X_{\min}$$

$$k_1 = R / h$$

$$k_2 = 1 + 3,3 \cdot \log n$$

$$k_3 = 5 \cdot \log n$$

$$k_4 = \sqrt{n}$$

$$k_2 < k_3 < k_4$$

Určení šířky tříd

- šířky tříd h se obvykle volí stejně velké

- pro výpočet existují různé empirické vzorce:

$$h = 0,08R$$

$$0,05R \leq h \leq 0,08R$$

$$0,05R \leq h \leq 0,12R$$

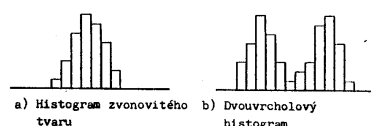
$$h \leq R/12 \leq 2h$$

Pro jaká n zvolíte příslušný vzorec ?

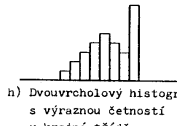
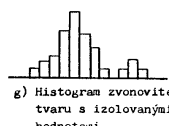
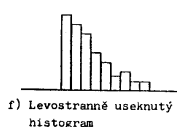
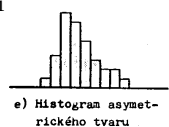
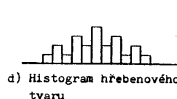
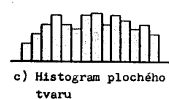
4 Histogramy

o Tvary histogramů

- zvonovitého tvaru
- dvouvrcholový
- plochý
- hřebenovitý
- asymetrický
- useknutý histogram
- zvonovitý tvar s izolovanými hodnotami
- dvouvrcholový s výraznou četností v krajní třídě

b) Dvouvrcholový histogram: Tvar s dvěma vrcholy.

- podrobněji viz skriptu str. 55

4 Histogramy

o Příklad 1:

Zkouška paměti u $N = 85$ studentů. Každému bylo přečteno 25 slov 3x za sebou a bylo zjišťováno, kolik si kdo zapamatoval slov.

Počet zapamatovaných slov	Počet žáků, kteří si slova zapamatovali	Kumulativní součet	Kumulativní součet %
1	0	0	0
2	0	0	0
3	1	1	1,18
4	1	2	2,38
5	3	5	5,88
6	2	7	8,23
7	6	13	15,29
8	10	23	27,05
9	14	37	43,51
10	16	53	52,33
11	16	69	81,14
12	7	76	89,38
13	3	79	92,9
14	3	82	96,43
15	2	84	98,78
16	0	84	98,78
17	1	85	100
18-25	0	85	100

4 Histogramy

m ... označení třídy

Počet tříd $m = R/h = 8$

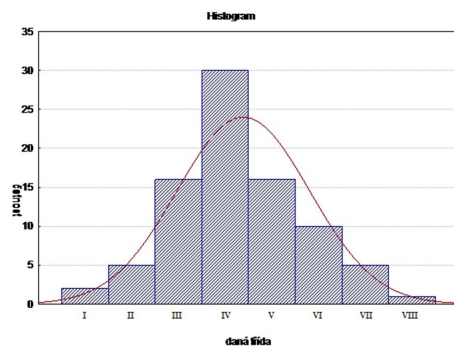
R ... rozpětí

$R = 25$

h ... šířka třídy

$h = 3$

Počet zapamatovaných slov	Označení třídy m	Počet žáků, kteří si slova zapamatovali
0-2	I	0
3-5	II	5
6-8	III	18
9-11	IV	46
12-14	V	13
15-17	VI	3
18-20	VII	0
21 - výše	VIII	0

4 Histogramy

○ Příklad 2:

Při sledování procesu přípravy formovací směsi byly zjištěny následující hodnoty vlhkosti. Sestavte histogram.

1	3,6	19	3	37	3,6	55	3,8	73	3,4	91	3,4	109	2,7
2	3,2	20	3,4	38	3,2	56	3,2	74	3,3	92	3,3	110	3
3	3	21	2,6	39	3,3	57	3,4	75	3,4	93	3,2	111	3,8
4	3,5	22	3,6	40	3,8	58	3,9	76	3,6	94	3,3	112	2,7
5	3,4	23	3,4	41	3,6	59	3,1	77	4,3	95	3,3	113	3,2
6	3,6	24	3,2	42	4,2	60	3,4	78	4	96	2,8	114	3,3
7	2,9	25	3,6	43	3,7	61	3,4	79	3,5	97	2,8	115	2,4
8	3,6	26	3,1	44	3,2	62	3,1	80	2,8	98	3,2	116	3,5
9	2,9	27	3	45	3,7	63	2,8	81	4,2	99	3,7	117	3,4
10	3,5	28	3,6	46	3,4	64	3	82	3,4	100	3	118	3,5
11	3,5	29	2,4	47	3,7	65	3,5	83	3,3	101	4	119	3,4
12	3,2	30	3,5	48	3,8	66	3,5	84	3,5	102	4	120	3,4
13	3,4	31	3,5	49	3,8	67	4,2	85	3,5	103	3,8	121	4,1
14	3,1	32	3	50	4	68	3,4	86	3,6	104	3,5	122	4
15	3,5	33	3,2	51	2,6	69	3,6	87	3,6	105	3,8	123	4
16	3,4	34	3,1	52	3,4	70	3,5	88	3,5	106	3,4	124	3,8
17	3,2	35	3,2	53	3,6	71	3,9	89	3,2	107	3,1	125	4,3
18	3,2	36	3,2	54	3,5	72	3,2	90	4	108	3,4		

4 Histogramy

○ 1. řešení:

- $R = \max - \min = 1,9$
- volíme délku třídy $h = 0,2$
- určení počtu tříd $k = R/h = 9,5 \rightarrow$ volíme $k = 10$
- n – četnost
- f – relativní četnost
- z – průměr třídy

Interval	Postupný zápis četnosti	n_i	f_i	z_i
2,40 - 2,59	II	2	0,016	2,495
2,60 - 2,79	III	3	0,024	2,695
2,80 - 2,99	IIII II	7	0,056	2,895
3,00 - 3,19	IIII IIII IIII	14	0,112	3,095
3,20 - 3,39	IIII IIII IIII I	21	0,168	3,295
3,40 - 3,59	IIII IIII IIII IIII IIII IIII	37	0,296	3,495
3,60 - 3,79	IIII IIII IIII II	17	0,136	3,695
3,80 - 3,99	IIII IIII I	11	0,088	3,895
4,00 - 4,19	IIII III	8	0,064	4,095
4,20 - 4,39	IIII	5	0,040	4,295

4 Histogramy

○ 2. řešení:

- $R = \max - \min = 1,9$
- volíme délku třídy $h = 0,3$
- určení počtu tříd $k = R/h = 6,3 \rightarrow$ volíme $k = 8$ (nejmenší doporučená hodnota)
- n – četnost
- f – relativní četnost
- z – průměr třídy

- stejně hodnoty vedou k jinému histogramu a k jiné obalové křivce, je nutné pečlivě zvážit počet tříd a jejich šířku

Interval	Postupný zápis četnosti	n_i	f_i	z_i
2,11 - 2,40	II	2	0,016	2,255
2,41 - 2,70	III	3	0,024	2,555
2,71 - 3,00	IIII IIII IIII	14	0,112	2,855
3,01 - 3,30	IIII IIII IIII IIII IIII IIII	28	0,224	3,155
3,31 - 3,60	IIII IIII IIII IIII IIII IIII IIII IIII	50	0,400	3,455
3,61 - 3,90	IIII IIII IIII	15	0,120	3,755
3,91 - 4,20	IIII IIII I	11	0,088	4,055
4,21 - 4,50	II	2	0,016	4,355

5 Paretova analýza

5 Paretova analýza

- dr. Juran formuloval Paretův princip jako nástroj řízení kvality v r. 1980
- pojmenováno podle italského ekonoma V. Pareta, který zjistil nepravidelnost rozložení bohatství mezi lidmi, kdy značná část bohatství je vlastněna malou skupinou lidí
- **Motto:**
- Věnuj pozornost 20 % životně důležitých příčin a vyřešíš 80 % ztrát.
- Nástroj pro určení nejdůležitějších problémů, na které je nutné se zaměřit
- 80 % ztrát je způsobeno cca 20 % nejdůležitějšími příčinami
- životně důležitá menšina x triviální většina
- soustředí pozornost na tyto důležité příčiny, jejichž odstraněním lze dosáhnout nejlepšího zlepšení
- uspořádá příčiny podle jejich významu

Tvorba Paretova diagramu

1. stanovení seznamu problémových kategorií
2. sběr dat do prvotní tabulky
3. setřídění četností dle velikosti
4. k četnostem je možné přiřadit i váhové koeficienty
5. sestrojení Lorenzovy (kumulativní) křivky

5 Paretova analýza

○ Příklad:

V průběhu měsíce byly kontrolou vytříděny vadné odlitky. Výskyt jednotlivých druhů vad byl zaznamenán do prvotní tabulky. Kterým vadám musí být pozornost věnována nejdříve?

Prvotní tabulka

Kód vady	Název vady	Četnost
13	zatekliny	1
14	vyboulení	2
17	nedoržení rozměrů	1
21	přípečininy	1
22	zavaleniny	1
23	zálupy	7
24	nárosty, strupy	6
25	vyronky	4
41	bubliny	11
52	zadrogeniny	21

5 Paretova analýza

Tabulka uspořádaných hodnot

Kód vady	Četnost	Kum. součet	Kum. součet %
52	21	21	38,18
41	11	32	58,18
23	7	39	70,91
24	6	45	81,82
25	4	49	89,09
14	2	51	92,73
13	1	52	94,55
17	1	53	96,36
21	1	54	98,18
22	1	55	100

○ Závěr:

Bude-li zvolena jako rozhodovací kritérium úroveň 80 % ztrát, pak jako životně důležité příčiny budou brány vady 52, 41, 23 a 24; tyto vady budou řešeny z hlediska příčin a jejich eliminace jednotlivě.

Ostatní vady nebudou nyní řešeny.

6 Bodový diagram, Stochastická závislost

6 Bodový diagram, Stochastická závislost

- při řešení různých technických problémů se setkáváme s tím, že zjištěné hodnoty jednoho znaku mohou být vztaženy k jinému znaku výrobku
- při určování stochastických závislostí se pracuje s dvourozměrnými statistickými soubory
- **typy stochastických závislostí:**
  - data jsou nezávislá (data jsou rozmístěna po celé ploše diagramu, hodnoty nekorelují)
  - lineární stochastická závislost
  - nelineární stochastická závislost (body jsou soustředěny kolem křivky)
- **Korelace** – vzájemná závislost dvou souborů dat
  - čím těsněji jsou body soustředěny kolem regresní přímky, tím silnější je vzájemná závislost (korelace)

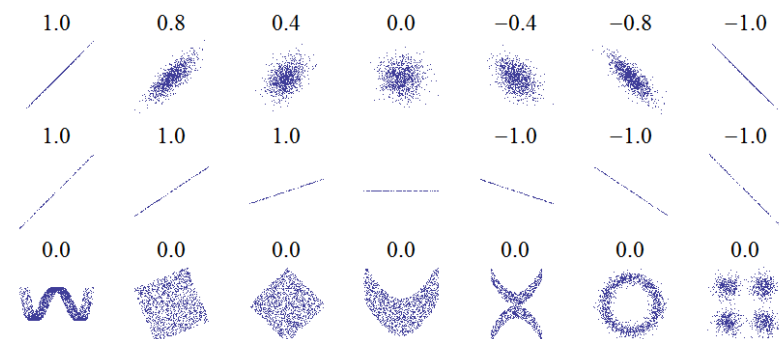
6 Bodový diagram, Stochastická závislost

- **korelační koeficient ρ (výběrový korelační koeficient r)** – míra závislosti korelace, lze ho použít za následujících předpokladů:
  - základní soubor, z něhož je náhodný výběr, má dvourozměrné normální rozdělení
  - závislost je lineární
- může nabývat hodnot $<-1; 1>$
- pro $r = +1, -1$ stochastická závislost přechází ve funkční vztah $y = ax + b$
- **Výběrový korelační koeficient**

$$r = \frac{\sum (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{(n-1) \cdot s_x \cdot s_y}$$
- po určení výběrového korelačního koeficientu je nutné provést test jeho významnosti (podrobněji v KET/TME)

6 Bodový diagram, Stochastická závislost

- Příklady korelací

zdroj: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Korelace>

**DĚKUJI ZA
POZORNOST**